

HØJESTERETS DOM

afsagt fredag den 23. februar 2024

Sag 92/2023

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Peter Secher, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Aarhus den 8. november 2022 (10-1418/2021) og af Vestre Landsrets 11. afdeling den 13. marts 2023 (S-2435-22).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jens Peter Christensen, Poul Dahl Jensen, Michael Rekling, Kurt Rasmussen og Peter Mørk Thomsen.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om skærkelse.

Supplerende sagsfremstilling

Den 30. oktober 2020 offentliggjorde T en tekst og et billede af en dræbt kvinde på onlinemediet X. I den overliggende tekst til billedet er anført:

”Nice: Tunesisk flygtning myrder tre katolikker i byens katedral, forsøgte at halshugge 60-årig kvinde

Reaktionerne efter halshugningen af 47-årig Samuel Paty har vakt vrede i den muslimske verden, og hvor tyrkiske Erdogan kalder midtsøgende Macron for ”psykisk syg”, så går Malaysias tidligere premierminister Dr. Mahathir Mohamad lige en tand længere:

"Muslims have a right to be angry and to kill millions of French people for the massacres of the past". Tyrkiet og Malaysia fremhæves normalt, som to af de mest moderate islamiske lande.

Sidstnævnte kommentar faldt efter formiddagens terrorangreb i Katedralen i Nice, der kostede tre personer livet, herunder en 60-årig kvinde, der blev forsøgt halshugget. Senere fulgte en række mindre episoder rundt omkring i Frankrig, blandt andet i Lyon, Avignon og Paris. Torsdag var i øvrigt ikke en tilfældig dag, men *mawild al-nabi*, "profeten" Muhammeds fødselsdag. Det svarer til at kristne fejrer juleaften med mord på tilfældige ikke-kristne."

Under billedet er anført følgende tekst:

"(60-årig kvinde forsøgt halshugget i Notre Dame-katedralen i Nice, 29. oktober 2020)"

Retsgrundlag

Praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol

I Menneskerettighedsdomstolens dom af 31. oktober 2023 i sagen Bild GmbH og Co. mod Tyskland (sag 9206/18) opsummeres de kriterier, der skal afvejes over for hinanden i sager, der angår retten til respekt for privatliv efter artikel 8 og retten til ytringsfrihed efter artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. I præmis 27-30 hedder det:

"3. The Court's assessment

...

(a) General principles

27. The general principles concerning the question whether an interference is "necessary in a democratic society" are well established in the Court's case-law and have recently been summarised in *NIT S.R.L. v. the Republic of Moldova* ([GC], no. 28470/12, § 177, 5 April 2022). The general principles applicable to cases in which the right to freedom of expression under Article 10 of the Convention has to be balanced against the right to respect for private life under Article 8 of the Convention were set out by the Grand Chamber in *Axel Springer AG v. Germany* ([GC], no. 39954/08, §§ 78-95, ECHR 2012) and *Von Hannover v. Germany (no. 2)* ([GC], nos. 40660/08 and 60641/08, §§ 95-113, ECHR 2012). Notably, the Court has identified a number of criteria, including: contribution to a debate of public interest, how well known the person affected is, the prior conduct of the person concerned, and the content, form and consequences of the publication. Where it examines an application lodged under Article 10, the Court will also examine the way in which the information was obtained and its veracity, and the gravity of the penalty imposed on the journalists or publishers. Where the balancing exercise has been undertaken by the national authorities in conformity with the criteria laid down in the Court's case-law, the Court would require strong reasons to substitute its view for that of the domestic courts (see *Couderc and Hachette Filipacchi*

Associés v. France [GC], no. 40454/07, §§ 92-93, ECHR 2015 (extracts), with further references).

28. With respect to audiovisual media, the Court has held that the task of service providers to impart information necessarily includes “duties and responsibilities”, as well as limits which the media must impose on itself spontaneously, and that wherever information bringing into play the image of a person is at stake, journalists are required to take into account, in so far as possible, the impact of the information, pictures or video recordings to be published prior to their dissemination (see *I.V.T. v. Romania*, no. 35582/15, § 48, 1 March 2022, with further reference). Where the “duties and responsibilities” of journalists are concerned, the potential impact of the medium of expression involved is an important factor in assessing the proportionality of the interference. In this context, the Court has acknowledged that account must be taken of the fact that the audiovisual media have a more immediate and powerful effect than the print media. The former have means of conveying through images meanings which the print media are not able to impart (see *NIT S.R.L.*, cited above, § 182, with further references). This applies *a fortiori* to publications on the Internet, since the capacity to store and transmit information, and the risk of harm posed by content and communications on the Internet to the exercise and enjoyment of human rights and freedoms – particularly the right to respect for private life – is certainly higher than that posed by the press (see, for instance, *M.L. and W.W. v. Germany*, nos. 60798/10 and 65599/10, § 91, 28 June 2018, and the cases cited therein).

29. The concept of private life includes elements relating to a person’s right to his or her image, and the publication of a photograph falls within the scope of private life. A person’s image constitutes one of the chief attributes of his or her personality, as it reveals the person’s unique characteristics and distinguishes the person from his or her peers. The right of each person to the protection of his or her image is thus one of the essential components of personal development and presupposes the right to control the use of that image. Whilst in most cases the right to control such use involves the possibility for an individual to refuse publication of his or her image, it also covers the individual’s right to object to the recording, conservation and reproduction of the image by another person (see, for instance, *López Ribalda and Others v. Spain* [GC], nos. 1874/13 and 8567/13, § 89, 17 October 2019, with further references).

30. In assessing the relevance and sufficiency of the national courts’ findings, the Court, in accordance with the principle of subsidiarity, takes into account the extent to which those courts balanced the conflicting rights involved in the case, in the light of the Court’s established case-law in the relevant area. The Court emphasises that the quality of the judicial examination regarding the necessity of the measure is of particular importance in the context of assessing the proportionality under Article 10 of the Convention. Thus, the absence of an effective judicial review may justify a finding of a violation of Article 10 (see *Pretorian v. Romania*, no. 45014/16, § 60, 24 May 2022, with further references).”

Menneskerettighedsdomstolen har i dom af 8. november 2016 i sagen Magyar Helsinki Bizottság mod Ungarn (sag 18030/11) udtalt sig om beskyttelsen i henhold til Menneskeret-

tighedskonventionens artikel 10 for ”bloggers and popular users of the social media”. I præmis 164-168 hedder det:

”2. *The Court’s assessment*

...

(y) *The role of the applicant*

164. A logical consequence of the two criteria set out above – one regarding the purpose of the information request and the other concerning the nature of the information requested – is that the particular role of the seeker of the information in “receiving and imparting” it to the public assumes special importance. Thus, in assessing whether the respondent State had interfered with the applicants’ Article 10 rights by denying access to certain documents, the Court has previously attached particular weight to the applicant’s role as a journalist (see *Roşianu*, cited above, § 61) or as a social watchdog or non-governmental organisation whose activities related to matters of public interest (see *Társaság*, § 36; *Österreichische Vereinigung*, § 35; *Youth Initiative for Human Rights*, § 20; and *Guseva*, § 41, all cited above).

165. While Article 10 guarantees freedom of expression to “everyone”, it has been the Court’s practice to recognise the essential role played by the press in a democratic society (see *De Haes and Gijssels v. Belgium*, 24 February 1997, § 37, *Reports* 1997-I) and the special position of journalists in this context. It has held that the safeguards to be afforded to the press are of particular importance (see *Goodwin*, cited above, § 39, and *Observer and Guardian v. the United Kingdom*, 26 November 1991, § 59, Series A no. 216). The vital role of the media in facilitating and fostering the public’s right to receive and impart information and ideas has been repeatedly recognised by the Court, as follows:

“The duty of the press is to impart – in a manner consistent with its obligations and responsibilities – information and ideas on all matters of public interest. Not only does it have the task of imparting such information and ideas: the public also has a right to receive them. Were it otherwise, the press would be unable to play its vital role of ‘public watchdog’ (see *Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway* [GC], no. 21980/93, §§ 59 and 62, ECHR 1999-III).”

166. The Court has also acknowledged that the function of creating various platforms for public debate is not limited to the press but may also be exercised by, among others, non-governmental organisations, whose activities are an essential element of informed public debate. The Court has accepted that when an NGO draws attention to matters of public interest, it is exercising a public watchdog role of similar importance to that of the press (see *Animal Defenders International v. the United Kingdom* [GC], no. 48876/08, § 103, ECHR 2013 (extracts)) and may be characterised as a social “watchdog” warranting similar protection under the Convention as that afforded to the press (*ibid.*; *Társaság*, cited above, § 27; and *Youth Initiative for Human Rights*, cited above, § 20). It has recognised that civil society makes an important contribution to the discussion of public affairs (see, for instance, *Steel and Morris v. the United Kingdom*, no. 68416/01, § 89, ECHR 2005-II; and *Társaság*, § 38, cited above).

167. The manner in which public watchdogs carry out their activities may have a significant impact on the proper functioning of a democratic society. It is in the interest of democratic society to enable the press to exercise its vital role of “public watchdog” in

imparting information on matters of public concern (see *Bladet Tromsø and Stensaas*, cited above, § 59), just as it is to enable NGOs scrutinising the State to do the same thing. Given that accurate information is a tool of their trade, it will often be necessary for persons and organisations exercising watchdog functions to gain access to information in order to perform their role of reporting on matters of public interest. Obstacles created in order to hinder access to information may result in those working in the media or related fields no longer being able to assume their “watchdog” role effectively, and their ability to provide accurate and reliable information may be adversely affected (see *Társaság*, cited above, § 38).

168. Thus, the Court considers that an important consideration is whether the person seeking access to the information in question does so with a view to informing the public in the capacity of a public “watchdog”. This does not mean, however, that a right of access to information ought to apply exclusively to NGOs and the press. It reiterates that a high level of protection also extends to academic researchers (see *Başkaya and Okçuoğlu v. Turkey* [GC], nos. 23536/94 and 24408/94, §§ 61-67, ECHR 1999-IV; *Kenedi*, cited above, § 42; and *Gillberg*, cited above, § 93) and authors of literature on matters of public concern (see *Chauvy and Others v. France*, no. 64915/01, § 68, ECHR 2004-VI, and *Lindon, Otchakovsky-Laurens and July v. France* [GC], nos. 21279/02 and 36448/02, § 48, ECHR 2007-IV). The Court would also note that given the important role played by the Internet in enhancing the public’s access to news and facilitating the dissemination of information (see *Delfi AS v. Estonia* [GC], no. 64569/09, § 133, ECHR 2015), the function of bloggers and popular users of the social media may be also assimilated to that of “public watchdogs” in so far as the protection afforded by Article 10 is concerned.”

Anbringender

T har anført, at det er ubestridt, at det billede, der indgår i sagen, vedrører en andens private forhold og viser en afdød under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. Der skal imidlertid ske frifindelse, da offentliggørelsen af billedet ikke var uberettiget.

Straffesagen mod ham er ikke et udslag af berørte enkeltpersoners anmeldelse eller ønske. Der er heller ikke i sagen oplysninger om, at almene hensyn har krævet offentlig påtale, jf. retsplejelovens § 727, stk. 2.

Om hensynet til afdøde bemærkes, at det pågældende indlæg på X.net ikke indeholder andre oplysninger om afdødes identitet end hendes alder. Hertil kommer, at afdødes venstre arm dækker den øverste del af ansigtet, hvorfor kvinden ikke vil kunne genkendes ud fra billedet af andre end hendes nærmeste pårørende. Derudover er offentliggørelsen sket på en dansksproget blog på et dansk domæne. Det kan derfor ikke lægges til grund, at afdødes pårørende ved en simpel internetsøgning risikerede at støde på billedet.

På den baggrund vejer hensynet til afdøde mindre tungt end i sager som f.eks. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 25. februar 2016 i Société de Conception de Presse et d'Édition mod Frankrig (sag 4683/11) og dom af 14. juni 2007 i Hachette Filipacchi Associés mod Frankrig (sag 71111/01).

Med hensyn til hans ret til ytringsfrihed skal det tillægges vægt, at han på tidspunktet for offentliggørelsen var en central og væsentlig del af den offentlige danske debat om islam og terrorisme. Han var god til at dokumentere sine påstande, og tusinder læste dagligt og debatterede på X.net. Han blev også i andre sammenhænge inviteret til at deltage i den offentlige debat i radio, aviser og til arrangementer. X.net var et journalistisk medie, der dækkede begivenheder rundt om i verden af betydning for mediets islamkritiske vinkel.

Religionskritik og politisk debat nyder særlig beskyttelse efter praksis om artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Hensynet til hans deltagelse i debatten vejer derfor tungt.

Når fjernsyns- og pressebilleder af sultofre, terrorofre, krigsofre og drabsofre kan have deres berettigelse, skyldes det dels behovet for dokumentation, dels at billeder har større gennemslagskraft i mediedækningen og den offentlige debat. Landsrettens begrundelse om, at det vil være muligt for ham at beskrive og belyse sine politiske og religionskritiske holdninger uden at vise billedet, vil kunne bruges til generelt at kriminalisere en sådan mediedækning.

Hvis Højesteret finder, at det var uberettiget at bringe billedet, gøres det gældende, at en fængselsstraf, herunder betinget fængsel, vil være så indgribende, at sanktionen er uproportional i forhold til den krænkelse, som han eventuelt har forårsaget. Også i den vurdering bør det indgå, at ingen pårørende eller påtaleberettigede har andel i sagen.

Anklagemyndigheden har anført, at det kan lægges til grund, at billedet åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed, og at der ikke er givet samtykke til videregivelsen af billedet. Offentliggørelsen af billedet sammen med artiklen kan derfor ikke af disse grunde anses for berettiget.

Identifikationsbetingelsen i straffelovens § 264 d er opfyldt i den konkrete sag, da kvinden vil kunne identificeres ud fra billedet sammen med beskrivelsen af hendes alder samt tid og sted for drabet. Når T vælger at offentliggøre et sådant billede på internettet med det formål at skabe mere bevågenhed om terrorangrebet i Nice, må han have indset, at den dræbte ville kunne identificeres af hendes familie og bekendte.

T har en kandidatgrad i historie med speciale i islam. Det kan ikke lægges til grund, at han på tidspunktet for offentliggørelsen af artiklen og billedet var journalist eller havde virke som journalist.

Ts egne forklaringer om Xs daværende kendetegn og udbredelse samt materiale fra hjemmesiden kan pege i retning af, at siden i et eller andet omfang har formidlet synspunkter og informationer om visse samfundsmæssige emner til en bredere kreds af personer. Efter anklagemyndighedens opfattelse er det dog ikke tilstrækkeligt til, at han med hensyn til offentliggørelsen af artiklen med billedet må anses for en "blogger" i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols forstand med den virkning, at han ved offentliggørelsen helt eller delvist nyder samme beskyttelse efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 10 som en journalist.

Uanset den beskyttelse af sin ytringsfrihed, som T måtte have, er hans offentliggørelse af billedet af afdøde sket på bekostning af en anden grundlæggende rettighed om hensynet til afdødes eftermæle og de efterladte, jf. Menneskerettighedskonventionens artikel 8.

Det er anklagemyndighedens opfattelse, at afvejningen af de relevante momenter i den foreliggende sag fører til, at videregivelsen af billedet var uberettiget, og at landsrettens domfældelse og straffastsættelse ikke indebar en krænkelse af Ts beskyttelse efter artikel 10.

En straf på 4 måneders fængsel vil være passende i den konkrete sag, da der foreligger særligt skærpende omstændigheder ved Ts uberettigede videregivelse af billedet. Landsretten har derfor med rette henført forholdet under straffelovens § 264 d, stk. 2. Anklagemyndigheden har ikke bemærkninger til, at straffen gøres betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

Den 30. oktober 2020 lagde T en artikel vedrørende en terrorhandling i Frankrig op på internetsiden X.net. I artiklen, der havde overskriften ”Nice: Tunesisk flygtning myrder tre katolikker i byens katedral, forsøgte at halshugge 60-årig kvinde”, var indsat et billede af en kvinde med overskåret hals.

Der blev rejst tiltale mod T for overtrædelse af straffelovens § 264 d, stk. 2, jf. stk. 1, ved under særligt skærpende omstændigheder uberettiget at have offentliggjort billedet.

T blev frifundet i byretten, men blev ved landsrettens dom fundet skyldig i tiltalen og straffet med 3 måneders betinget fængsel med vilkår om samfundstjeneste i 80 timer.

For Højesteret angår sagen navnlig, om landsretten har anvendt straffelovens § 264 d korrekt, herunder om domfældelsen og straffastsættelsen er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis om afvejning af retten til privatliv efter artikel 8 over for retten til ytringsfrihed efter artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Påtalen er rejst af anklagemyndigheden efter retsplejelovens § 727, stk. 2, 1. pkt., om almene hensyn. Højesteret bemærker, at grundlaget for påtalerejsningen efter denne bestemmelse ikke er en del af domstolsprøvelsen under en efterfølgende straffesag.

Straffelovens § 264 d

Efter straffelovens § 264 d, stk. 1, straffes den, som uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

Det følger af forarbejderne til bestemmelsen, at beskyttelsen efter § 264 d angår identificerbare enkeltpersoner, jf. Folketingstidende 2018-19, tillæg A, lovforslag nr. L 20, pkt. 2.7.1.1.

Identifikation kan ske ud fra selve meddelelsen eller billedet, tilhørende tekst eller andre omstændigheder i forbindelse med videregivelse.

Straffelovens § 264 d skal fortolkes i lyset af Menneskerettighedskonventionens artikel 8 om beskyttelse af privatlivets fred og artikel 10 om ytringsfrihed. Offentliggørelse eller videregivelse af billeder omfattet af § 264 d er herefter uberettiget og strafbart efter bestemmelsen, når videregivelsen indebærer en krænkelse, der overstiger hensynet til ytringsfriheden. De momenter, der efter Menneskerettighedsdomstolens praksis skal afvejes over for hinanden, er opsummeret i Domstolens dom af 31. oktober 2023 i sagen Bild GmbH og Co. mod Tyskland (sag 9206/18), præmis 27-30.

I afvejningen af hensynet til ytringsfriheden over for andre hensyn, herunder hensynet til beskyttelse af privatlivets fred, indgår herudover særligt, at der ikke må opstilles begrænsninger, som hindrer medierne i på rimelig måde at udfylde rollen som offentlighedens kontrol- og informationsorgan. Det følger af Menneskerettighedsdomstolens praksis, at den funktion, som bl.a. bloggere udfører på internettet, efter omstændighederne kan sidestilles med de traditionelle mediers for så vidt angår beskyttelsen i henhold til artikel 10, jf. Menneskerettighedsdomstolens dom af 8. november 2016 i Magyar Helsinki Bizottság mod Ungarn (sag 18030/11), præmis 164-168.

Brug af billeder kan have til formål at dokumentere begivenheder, og billeder kan i øvrigt have en meget mere umiddelbar og kraftig effekt end det skrevne ord. Brugen af billeder kan således være beskyttet ud fra de hensyn, der ligger bag artikel 10 på grund af den gennemslagskraft, billeder kan have. På den anden side kan billeder af en voldsom begivenhed bidrage til at forstærke den krænkelse, der ligger i offentliggørelsen.

Den konkrete sag

Det må på baggrund af landsrettens dom lægges til grund, at selv om den afdøde kvindes ansigt er delvist skjult på billedet, og at hun derfor ikke umiddelbart vil kunne identificeres af en bredere offentlighed, vil hun i kraft af billedet og den ledsagende tekst kunne identificeres af sine nærmeste.

Billedet viser kvinden under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget en bredere offentlighed, hvilket der også er enighed om mellem parterne.

Spørgsmålet er herefter, om videregivelsen af billedet var uberettiget. Om det er tilfældet, beror som nævnt på en afvejning af, om videregivelsen af billedet indebærer en krænkelse af hensynet til beskyttelse af privatlivet, der overstiger hensynet til ytringsfriheden.

Højesteret finder, at artiklens funktion med det ledsagende billede kan sidestilles med den, de traditionelle medier udøver, således at beskyttelsen af artiklen skal vurderes efter samme målestok som den, der gælder for den traditionelle presse, jf. herved den førnævnte dom af 8. november 2016 fra Menneskerettighedsdomstolen.

Billedet indgik i en artikel på nyhedsmediet X.net med omtale af en terrorhandling begået dagen forinden i en katedral i Nice, hvor tre personer var blevet myrdet. Billedet viste et af de tre ofre, en 60-årig kvinde liggende på gulvet med overskåret hals. Ved vurderingen af hensynet til ytringsfriheden lægger Højesteret betydelig vægt på, at artiklen angik islamistisk terrorisme og således et emne, som har væsentlig samfundsmæssig interesse, og at billedet i den forbindelse blev brugt til at illustrere den bestialske måde, som terrordrabene på kvinden var blevet begået på.

Heroverfor står hensynet til den myrdede kvindes eftermæle og hensynet til efterladte, jf. artikel 8 om beskyttelse af privatliv. Ved vurderingen af krænkelsen må der lægges vægt på, at kvinden ikke umiddelbart er genkendelig på billedet, idet hendes venstre arm dækker den øverste del af ansigtet. Der er ikke omstændigheder ved billedet, der er egnede til at belaste kvindens eftermæle. Tilbage står afvejningen i forhold til eventuelle efterladte.

Under de anførte omstændigheder finder Højesteret, at hensynet til ytringsfriheden vejer tungere end hensynet til privatlivet. Videregivelsen af billedet kan herefter ikke anses for uberettiget.

Konklusion

Højesteret stadfæster byrettens dom, således at T frifindes.

Thi kendes for ret:

T frifindes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for byret, landsret og Højesteret.